

Vårtriticale

af Henrik Rasmussen

Udbyttet i vårtriticale skuffede i 2006. Sidste år var erfaringerne fra praksis meget positive, så efter de foregående års gode resultater fra forsøg, var forventningerne til vårtriticale høje. Men disse forventninger blev altså ikke opfyldt – hverken i praksis eller i forsøg.

Vårtriticale har en forholdsvis lang vækstperiode og var på grund af det generelt lidt sene såtidspunkt i år, formentlig ikke nået særlig langt i sin udvikling, da tørken satte ind. Derfor havde tørken større indflydelse på vårtriticale end på vårbyg, hvilket er gået meget ud over udbyttet. Et udbyttelniveau på 22-28 hkg/ha, som gennemsnit i dette års forsøg er langt fra tilfredsstillende.

Vårtriticale modnede bedre af i 2006 end sidste år. Det kunne faktisk lykkes at høste to af årets landsforsøg med vårtriticalesorter med noget nær acceptabel vandprocent på 16 til 18. Og det endda selvom der blev høstet væsentlig tidligere end sidste år, hvor der blev høstet med vandprocent på cirka 20. Men med årets specielle vækstforhold og vårtriticalens lave udbytte i baghovedet må man nok konkludere, at der måske snarere var tale om tvangsmodning af vårtriticale.

Tabel 1 viser resultater fra tre landsforsøg med seks sorter. Vårtriticale har langt strå, men heller ikke i år var der lejesæd ved høst. Sorten Trado har kortere strå, hvilket formentlig har været medvirkende til en lidt højere ukrudtsdækning ved høst. Sorten Logo har igen i år givet det højeste udbytte. Sorten Doublet følger ganske tæt efter. Udbyttet af disse to sorter er

Billede 1. Mange agerkål i parcelgrænser i forsøg med udsædsmængde. 16. juni 2006.

statistisk sikkert højere end udbyttet for de øvrige sorter. Der er ikke sikker forskel i udbyttet af de andre sorter. Vårtriticale har et højt indhold af protein, men i lighed med andre kornarter betyder et højt udbytte en fortynding af proteinindholdet. Sorterne Logo og Doublet har således det laveste indhold af råprotein målt i procent af tørstof. Men det høje udbytte bevirker alligevel, at den høstede mængde af råprotein er størst for disse to sorter. Der er dog ikke sikker forskel mellem proteinudbyttet af de fire højstydende sorter.

I øvrigt kan det nævnes, at det på baggrund af sortsforsøgene i 2005 og 2006 ser ud til, at der er en tendens til, at sorten Nilex har et lidt lavere vandindhold ved høst.

Det skal bemærkes, at de gennemsnitlige udbytter dækker over store variationer. I et af forsøgene gav sorten Legalo 36 hkg/ha, mens den samme sort gav 15 hkg/ha i de to andre for-

Tabel 1. Vårtriticalesorter. Resultater fra 3 forsøg, SortsInfo 2006.

Sort	Ukrudt % dækn.	Strå cm	Råprotein		Udbytte 2006	
			% af TS	hkg/ha	hkg/ha	relativ
Legalo	9	96	16.6	3.12	22.1	100
Nilex	6	93	16.5	3.18	22.6	102
Logo	9	92	15.1	3.71	28.8	130
Trado	13	84	16.9	2.70	18.7	85
Doublet	9	93	15.0	3.66	28.7	130
He 104-03	8	90	16.7	2.65	18.6	84
LSD _{0.05}				0.65	5.3	

Tabel 2. Udsædsmængde i vårtriticale. 1 forsøg. Økologisk Rådgivning 2006.

Plantetal pl/m ²	Logo		Legalo	
	aktuel plantetal	udbytte, hkg/ha	aktuel plantetal	udbytte, hkg/ha
300	317	25.3	294	21.9
350	348	22.8	323	25.4
400	405	25.4	401	23.1
450	485	25.9	463	26.1
LSD _{0,95}		n.s.		n.s.

søg. I 2006 har sorterne Logo og Legalo været i fremavl, så sandsynligvis er der såsæd af disse to sorter til rådighed i 2007. Fremavlsarealet var størst af sorten Logo, som var højstydende både i 2005 og 2006.

Udsædsmængde i vårtriticale

Vårtriticale er stadig en ny vårafgrøde i Danmark, og derfor mangler der belysning af optimal udsædsmængde gennem erfaringer og undersøgelser. Det springende punkt har været, hvorvidt vårtriticale når at buske sig i foråret, eller om vårtriticale i lighed med vårrug nærmest begynder at strække sig lige efter fremspiring. Økologisk Rådgivning har derfor i lighed med sidste år gennemført et forsøg efter egen plan. To sorter blev udsået i fire forskellige udsædsmængder til et ønsket plantetal på henholdsvis 300, 350, 400 og 450 planter pr. m². Forsøget blev sået sent – den 3. maj. Plan-tebestanden optalt efter cirka tre uger efter såning svarede stort set til det ønskede. Forsøget blev høstet den 25. august.

Tabel 2 viser resultat af forsøget med forskellig udsædsmængde. De opnåede udbytter var lave og kun det halve af, hvad der blev opnået i sidste års forsøg. Der er ikke sikker sammenhæng mellem plantebestand og udbytte, hvilket også var tilfældet sidste år. Det kan dog bemærkes, at de højeste udbytter i lighed med sidste år blev opnået, hvor der var det højeste plantetal. Endvidere er der i år ikke opnået sikker forskel mellem de to sorter.

Det kan undre, at der i år ikke er opnået forskelle mellem udsædsmængderne. Den sene såning og efterfølgende tørke skulle ellers forventes at favorisere høje plantetal, da buskningsmulighederne skulle synes begrænsede med disse forudsætninger. Det så da heller ikke ud til at planterne buskede sig særlig meget.

Men noget må de have gjort alligevel. I hvert fald konkurrerede afgrøden i alle parceller godt med ukrudtet: Der var ved høst ikke forskel på ukrudtsdækningen af jorden, og alle parceller havde i starten af sommeren væsentlig færre agerkål end i parcelgrænserne, hvor der ikke var konkurrence (billede 1).

En forsigtig konklusion på dette og sidste års forsøg må derfor være, at vårtriticale under danske forhold faktisk har en god busknings-eвне, og at der kan opnås tilfredsstillende udbytte selv med relativt lave udsædsmængder.

Konklusion

Sorten Logo har klaret sig bedst i to års forsøg, og den modner på lige fod med andre sorter.

Sorten Dublet ser lovende ud.

Resultatet af to års forsøg tyder på at udsædsmængde i vårtriticale ikke behøver at være så høj, som tidligere anbefalet.

Billede 2. Vårtriticale Legalo